

Latinsko-řecká lékařská terminologie

Úvodní hodina I, výslovnost

Výslovnost latinských hlásek

▶ latinské dvojhlásky

▶ **ae, oe**

▶ vyslovují se [é], např.

□ *anaemia, vēna portae, vertebrae lumbālēs*

□ *oedēma, oesophagus, lagoena*

▶ **oē** na konci slov

▶ ! není dvojhláska, tudíž se každá samohláska musí vyslovit zvlášť [oé], např.

□ *diploē, apnoē*

Výslovnost latinských hlásek

▶ latinské souhlásky

▶ **C**

▶ vyslovuje se jako [k], pokud:

- za ním následuje **a, o, u**: *scapula, scabiēs*
- za ním následuje souhláska: *crānium, vulnus sclopetārium*
- je na konci slova: *lac*

▶ vyslovuje se jako [c], pokud:

- za ním následuje vyslovované [e/é] nebo [i/í], zapsané jako *e, ae, oe, i, y*
- *cervīx uterī, intestīnum caecum, coeliakia, suspīciō, cystis*

Výslovnost latinských hlásek

▶ latinské souhlásky

▶ S

- ▶ vyslovuje se [z], pokud:
 - se vyskytuje uprostřed slova mezi dvěma samohláskami, např.
 - *os nāsāle, adhaesiōnēs, mesencephalon*
 - tomuto grafému předchází samohláska a za ním následuje *m*, např.
 - *plasma, infantīlismus, aneurysma*
 - následuje po grafémech *l, r*, nebo *n*, např.
 - *pulsus, metatarsus, mēnsis*
- ▶ v ostatních případech se vyslovuje jako [s]:
 - *os sacrum, strangulātiō, systēma*

! Pozor na výslovnost zdvojeného -ss-!

ossa [ossa] – *intestīnum crassum* [krassum]

Výslovnost latinských hlásek

▶ skupiny hlásek

▶ **i/y + samohláska**

▶ [ij]

□ *artēria subclāvia, emp̄yēma, myomētrium*

▶ **di/ti/ni/**

▶ [dy, ty, ny]

□ *digitus, distorsiō, tibia, hēpatītis, senilitās*

▶ **ti + samohláska**

▶ [ci]

□ *prōminētia, circulātiō, īnsufficiētia*

! toto neplatí, pokud před *-ti-* předchází vyslovované [s]:

např. *ōstium* [óstyjum]

Výslovnost latinských hlásek

▶ skupiny hlásek

▶ **ex + samohláska**

▶ [egz]

□ *exitus, exōparasītus, exanthēma*

▶ **qu, gu + samohláska**

▶ [kv], [gv]

□ *mūsculus quadriceps, diameter oblīqua, lingua, hernia inguinālis*

Zvláštnosti ve výslovnosti latinizovaných řeckých slov

▶ **ph**

▶ [f]

▶ *hypophysis, phalanx, kyphōsis, atrophía*

▶ **rh**

▶ [r]

▶ *rhombencephalon, rhīnītis*

▶ **th**

▶ [t]

▶ *epithēlium, glandula thyroīdea, os ēthmoīdāle*

Písmena **ch, k, ph, rh, th, y, z** svědčí o řeckém původu slova:

cholē, skeleton, raphē, rhīnītis, therapia, cystis, eczema

Délka slabik a přízvuk

▶ délka slabik

- ▶ délka se v latinských slovnících, gramatikách a příručkách vyznačuje vodorovnou čárkou nad příslušnou samohláskou
- ▶ slabika je dlouhá, pokud obsahuje dlouhou samohlásku nebo dvojhlásku
 - ▶ *tonsillītis, oedēma*
- ▶ slabika může být dlouhá i tehdy, pokud za krátkou samohláskou následuje skupina souhlásek
 - ▶ *maxilla, dēcubitus profundus*

▶ přízvuk

- ▶ na 2. slabice od konce
 - ▶ *'cervīx, sclē'rōsis*
- ▶ na 3. slabice od konce, je-li slovo tří- a víceslabičné a předposlední slabika krátká
 - ▶ *clā'vicula, 'radius*

